

تجارت الکترونیکی، انقلابی در تجارت نفت*

همتهای خود که به صورت حراج و مزایده عمل می‌کنند، زمانی موفق خواهد شد که معاملات زیادی در آن صورت بگیرد، تا به این وسیله از دستکاری شدن توسط یک فرد و یا یک گروه کوچک از معامله‌گران مصون بماند. یعنی تعداد زیاد معاملات، کلید رشد این نوع معاملات محسوب می‌گردد، زیرا تعداد معاملات و نقدینگی در معاملات جبرانی، به صورت چشمگیری زیاد می‌باشد. اما اخیراً این معاملات مجزا و پخش شده و کارایی خود را از دست داده و استفاده از دلانان، باعث غیر شفاف شدن و محدود گردیدن اطلاعات قیمت شده است. از طرف دیگر، بورس‌های الکترونیک باعث تمرکز نقدینگی در این معاملات می‌شود و هزینه‌ها را کاهش داده و دسترسی به کالاها را گسترده‌تر

زمان واقعی و اطلاعات مربوط به عرضه دست پیدا کنند که می‌تواند دست‌اندرکاران جدید و کوچکنتری را به بازار جذب کرده و فرآیند حذف واسطه‌ها را تسریع نموده و دست افراد میانی و یا دلانان را از بازار قطع نماید. مقاومت در مقابل این پدیده، ممکن است از سوی معامله‌گران بازار آتی ظاهر گردد، زیرا آن‌ها از این هراس دارند که افزایش شفافیت قیمت و پخش اطلاعات مربوط به صنعت نفت، فرصت‌های سودجویی آن‌ها را کاهش خواهد داد. به هر حال، پیش‌بینی می‌شود که افزایش اطلاعات بازار و کاهش هزینه‌های بالاسری، پیش از آنکه تأثیر خود را بر سود آشکار سازد، باعث بهبود عملیات تجاری شرکت‌کنندگان در مبادلات الکترونیکی شود. هر بنیاد تجاری الکترونیکی، مانند سایر

چکیده

تجارت الکترونیکی توان آن را دارد تا تجارت نفت را طی چند سال آینده کاملاً دگرگون سازد. پیشرفت‌های تکنولوژیک به این معنی است که معامله‌گران فقط به یک رایانه رومیزی، یک وسیله ارتباطی و اینترنت احتیاج دارند تا به پایانه‌های تجارت الکترونیکی دست پیدا کنند. تقریباً تمامی معاملات خارج از بورس مربوط به انرژی، به طور سنتی از طریق نمابر یا تلفن و به وسیله دلال‌ها انجام می‌شود. بنابراین، هنوز هم این امکان وجود دارد تا بتوان از طریق افزایش کارایی، در هزینه‌ها صرفه‌جویی کرد. سیستم‌های متکی بر اینترنت به معامله‌گران این امکان را می‌دهد تا به حیطه گسترده‌ای از قیمت‌ها در

* - به نقل از بولتن تحولات بازار نفت، شماره ۳۱

می‌سازد. بورسهای نایمکس و لندن نیز ممکن است معاملات خود را به نفع این بنیادهای جدید خارج از بورس، مانند بورس بین‌المللی از دست بدهند. بنابراین، پیوسته این موضوع مطرح می‌شود که معاملات مزبور خارج از قلمرو اختیارات قانونی کمیسیون کالا و معاملات آتی آمریکا می‌باشد. به هر حال، قوانین جدیدی که در حال حاضر برای تصویب در مقابل کنگره آمریکا قرار دارد، به زودی وضعیت قانونی بورس‌های آتی تأسیس شده را مشخص خواهد کرد.

خرید کالا و خدمات، یکی از اولین بخشهای صنعت انرژی بوده که از تکنولوژی جدید الکترونیکی استفاده کرده است. امکان بالقوه صرفه‌جویی در هزینه‌ها در صنعتی که هر سال ۲۰۰ میلیارد دلار خرید کالا و خدمات در آن صورت می‌گیرد، بسیار بالا می‌باشد. تجارت الکترونیکی از طریق ارائه امکان همکاری بین خریداران و از طریق مزایده معکوس در اینترنت، توازن قدرت را برهم می‌زند. علاوه بر آن، درهای باز معاملات در صنعت انرژی، شرکت‌ها را از سراسر صنعت به این بازار الکترونیکی می‌کشاند. جایی که آن‌ها می‌توانند با یکدیگر جمع شده و به خرید و فروش کالاها و خدمات مربوط به همهٔ قسمتهای عملیاتشان پردازند. از طریق شبکه‌های ارتباط راه دور پر سرعتی که در اختیار شرکت‌های انرژی قرار می‌گیرد، فرصت‌های جالبی به وجود می‌آید که شیوهٔ فعالیت آن‌ها را تغییر خواهد داد و به آن‌ها اجازه می‌دهد تا در نقاط مختلف جهان به تحلیل و عکس‌العمل مناسب در زمان واقعی مبادرت نمایند.

صنایع نفت با تأخیر زیادی به دنیای تجارت الکترونیکی پانواده است، اما به نظر می‌رسد در حال حاضر، درصدد جبران زمان از دست رفته می‌باشد. در طی دوازده ماه گذشته، فعالیت‌های زیادی صورت گرفته که منجر به تشکیل شرکت‌هایی شده است که درگیر تجارت الکترونیکی شده‌اند و سرگرم خرید و فروش، معاملات تأمین و عملیات بهبود کارایی می‌باشند. مطمئناً تمامی این شرکت‌ها دوام نخواهند آورد، اما معلوم هم نیست که کدام یک از این شرکت‌ها برنده و کدامیک بازندهٔ این بازارهای متحول خواهند بود.

تحولات و دسترسی راحت به وسیلهٔ سیستم‌هایی که بر اینترنت مبتنی می‌باشند،

روش بازرگانی شرکت‌ها را تغییر خواهد داد. سیستم‌های معاملات الکترونیکی باعث کوتاه شدن دست دلال‌ها و میزان پرداختی به آن‌ها شده و هزینه‌های اداری را کاهش می‌دهد. همچنین به طور همزمان با افزایش شفافیت قیمت و کاهش هزینه‌های ابتدایی شروع کار برای معامله‌گران کوچکتر، دسترسی به بازارهایی را که روزگاری بسته به شمار می‌آمدند و بازارهای محرمانه‌ای بودند، سهل‌الوصول می‌سازد. در حال حاضر، فقط یک رایانهٔ شخصی رومیزی و یک خط اینترنت نیاز است تا فرد بتواند در بسیاری از بنیادهای تجاری الکترونیکی مشارکت نماید.

افزایش دسترسی، باعث افزایش حجم معاملات شده و بنابراین موجب افزایش نقدینگی و تعداد معاملات در بازارهای اشتقاقی می‌شود. این موضوع می‌تواند موقعیت مسلط بورسهای آتی بزرگ نفت را که کاملاً مقررات‌بندی شده‌اند، تهدید کند. هم‌اکنون بین هیئت مدیره‌های بورس نایمکس و بورس بین‌المللی نفتی لندن و همکارانشان در یک بنیاد الکترونیکی که اخیراً تأسیس شده و به عنوان یک بورس برای معاملات خارج از بورس انرژی فعالیت می‌کند، چنین پدیده‌ای مشاهده می‌شود. دسترسی به اطلاعات قیمت در زمان واقعی، کارآیی تجاری شرکت‌ها را بهبود می‌بخشد. تحلیلگران صنعت نفت پیش‌بینی می‌کنند که سیستم‌های تجارت الکترونیکی آینده که معاملات فیزیکی را با معاملات آتی و معاملات خارج از بورس ترکیب می‌کنند، به شرکت‌ها اجازه خواهند داد که عرضه و تقاضای خود را تراز کنند و در عین حال، وضعیت معاملات فیزیکی خود را به صورت بهینه تأمین نمایند.

به هر حال، قبل از اینکه معاملات آتی و معاملات خارج از بورس در یکدیگر در یک بورس واحد ادغام شوند، هنوز مقداری راه باید پیموده شود. در حال حاضر، آمریکا با توجه به چارچوب قانونی تجارت آتی و اشتقاقی خود، بررسی مجددی را برای تعیین ساختار قانونی انجام معاملات خارج از بورس در یک بورس الکترونیکی آغاز کرده است. در عین حال، مقررات مربوط به بورس‌های آتی احتمالاً راحت‌تر خواهند شد، تا انتقال به یک بنیاد الکترونیکی را تسهیل نمایند و معاملات آتی را در شرایط متعادل‌تری با معاملات خارج از بورس قرار دهند.

تکنولوژی جدید، روشی را که شرکت‌های نفتی به خرید و فروش کالا و یا خدمات در زنجیرهٔ عرضه می‌پردازند، تغییر شکل می‌دهد. این تغییر، در تمامی زنجیرهٔ عرضه از سکوهای تولید نفت تا خروجی‌های خرده‌فروشی را دربرمی‌گیرد. خرید الکترونیکی، آن طور که تا به حال معلوم شده است، تجارت بزرگی به شمار می‌آید و انتظار می‌رود تا هزینه‌های خرید را از ۱۰ الی ۵۰ درصد کاهش دهد. اطلاعات موجود در اینترنت در مورد عرضه‌کنندگان، این امکان را به خریداران داده است تا کارآیی عملیات خرید خود را افزایش دهند و هزینه‌های خود را از طریق مزایدهٔ معکوس، یعنی جایی که عرضه‌کنندگان برای قرارداد پیشنهاد می‌دهند، کاهش دهند. ظهور گروه‌هایی از سراسر صنعت که در آن، شرکت‌های مختلف در اطلاعات مرتبط به عرضه‌کنندگان سهیم می‌باشند و ایجاد مشورت در خرید، هزینه‌های صنعت را بیشتر کاهش خواهد داد. عرضه‌کنندگان نیز از تکنولوژی جدید سود خواهند برد، زیرا ارتباطات نزدیکتر با مشتریان به آن‌ها اجازه می‌دهد تا عملیات عرضهٔ کالای خود را در مقادیر مناسب و در زمان مناسب که این کالاها نیاز می‌باشند، بهینه و کاراتر سازند.

علاوه بر کاهش هزینه‌ها، سیستم‌های خرید الکترونیکی می‌تواند باعث افزایش درآمد بخش‌های پایین‌دستی شرکت‌ها شود. خدمات شهری انگلستان با توجه به مقررات‌زدایی بازارهای گاز و الکتریسیته، با افزایش رقابت در ارائه خدمات به مصرف‌کنندگان مواجه شده است. دسترسی به اینترنت، به خدمات شهری اجازه می‌دهد تا مستقیماً با مصرف‌کنندگان نهایی ارتباط برقرار سازند و از این طریق عملیات خود را با توجه به تغییر درخواست‌های مصرف‌کنندگان تعدیل نمایند. شرکت «شورون» یکی از اولین شرکت‌های عمدهٔ نفتی است که اخیراً با ایجاد مشارکتی برای تأسیس یک بنیاد خرید به منظور عرضهٔ کالا به فروشگاه‌های زنجیره‌ای خود، در این مسیر گام نهاده است. با همگانی شدن شبکه‌های پرسرعت ارتباطات راه دور، فرصت‌های جالبی برای کار کردن با اطلاعات واقعی در بخشهای مختلف جهان ایجاد خواهد شد. این موضوع می‌تواند شیوهٔ فعالیت‌های بین‌المللی را مانند صنایع نفت و گاز، دچار انقلاب سازد. برای مثال، شرکت‌ها معمولاً درصدد آن هستند تا راه‌های جدیدی

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات اکتشافی، مانند نمودارهای لوزه‌نگاری پیدا کنند که با استفاده از این تکنولوژی جدید، می‌توانند این اطلاعات را برای تجزیه و تحلیل بلافاصله به تمامی دفاتر در سراسر جهان ارسال نمایند. به همین صورت، عملیاتی نظیر پالایش را می‌توان برای اعمال واکنش سریع نسبت به تغییرات تقاضا و عرضه براساس اطلاعات زمان واقعی، بدون فوت وقت مجدداً طراحی کرد.

رونق تجارت الکترونیکی

به نظر می‌رسد تجارت الکترونیکی طی چند سال آینده، انقلابی در حرفه تجارت نفت به وجود آورد. در دوازده ماه گذشته، شاهد راه افتادن عملیات بی‌شمار تجاری الکترونیکی (به صورت رایانه‌ای) بوده‌ایم که طیف وسیعی را دربرمی‌گیرد. در واقع، از نفت و گاز و الکترونیسته به صورت فیزیکی گرفته تا معاملات آتی و معاملات جبرانی خارج از بورس، همه اینها بازارهای انرژی را شامل می‌شوند. پیشرفت‌های جدید تکنولوژی به این معنی است که معامله‌گران فقط به یک رایانه رومیزی و یک خط اینترنت نیاز دارند تا به بنیادهای تجارت الکترونیکی دست پیدا کنند. از میان برداشتن موانع ورود و گسترده کردن دسترسی. باعث می‌شود تا حجم تجارت در سیستم‌های ارتباط مستقیم افزایش یابد که در این صورت، می‌توانند با بورس‌های مسلط نایمکس و بورس بین‌المللی نفتی لندن به چالش برخیزند.

البته بازار نفت هنوز هم در پذیرش تجارت اینترنتی تأخیر زیادی داشته است در پشت سر بخشهای دیگر قرار دارد. تجارت متصل معاملات مالی آتی و اختیاری مدتی است که از طریق بورس آتی بین‌المللی مالی لندن جریان دارد. این بورس، دو سال قبل اجازه داد تا از سالن معاملات آن برای انجام عملیات الکترونیکی استفاده شود. هیچ‌گونه دلیلی برای مخالفت با تکنولوژی وجود ندارد، مگر اینکه معامله‌گران جا افتاده با آن مخالفت کنند و دلالت آن را تهدیدی برای سود خود بدانند. ملاحظاتی هم در این زمینه وجود دارد، بدین معنی که برخی معتقدند که افزایش شفافیت قیمت، حجم معاملات را تحت تأثیر قرار می‌دهد. برخی از معامله‌گران براساس اطلاعاتی که به دلیل موقعیت خود دارند، سود به دست می‌آورند. این عده علاقه‌ای ندارند که در سیستمی کار کنند که اطلاعات در بین تعداد زیادی از شرکت‌کنندگان

صنایع نفت با تأخیر زیادی به دنیای تجارت الکترونیکی پانهاده است، اما به نظر می‌رسد در حال حاضر، در صد جبران زمان از دست رفته می‌باشد

توزیع شود و همگان در جریان اطلاعات قرار گیرند.

اغلب شرکت‌های نفتی، نفت را هم به صورت فیزیکی و هم به صورت کاغذی معامله می‌کنند و در بازار کاغذی نیز به تأمین وضعیت خود مبادرت می‌کنند. این بازارهای کاغذی، شامل انواع معاملات آتی، سلف، جبرانی و سایر معاملات اشتقاقی است. یک بورس ایده‌آل الکترونیکی، انواع قراردادهای تجاری را که به شرکت‌های اجازه می‌دهد تا نیازهای عرضه خود را متوازن کند، ارائه می‌دهد و در عین حال این نوع می‌باید برای آن شرکت‌ها این امکانات را فراهم آورد تا وضعیت فیزیکی خود را نیز تأمین نمایند. به هر حال، بازارهای فیزیکی و بازارهای کاغذی پدیده‌های مختلفی هستند که هر کدام مشکلات متفاوتی را برای کسانی که قصد دارند تا از طریق اینترنت بنیادهایی را برای چنین تجارتی ایجاد کنند، به وجود می‌آورند.

کالاهایی که با استفاده از قراردادهای استاندارد، نظیر قراردادهای آتی و برخی از معاملات جبرانی خارج از بورس معامله می‌شوند، برای یک بورس الکترونیک ایده‌آل می‌باشند و ابتکارات زیادی نیز برای زمینه‌سازی چنین انتقالی صورت گرفته و انتظار می‌رود تا در آینده نیز تداوم یابد. احتمالاً مقاومت‌هایی از سوی معامله‌گران در بازارهای آتی که جا افتاده هستند، صورت خواهد گرفت. این معامله‌گران از آن می‌ترسند که افزایش شفافیت قیمت و اشاعه اطلاعات صنعت موجب کاهش فرصت‌های سودجویی آن‌ها شود، زیرا با شفاف‌تر شدن قیمت‌ها، فاصله بین پیشنهاد فروش و پیشنهاد خرید کمتر می‌شود. به هر حال، هرچه اطلاعات بازار بیشتر شود و هزینه‌های بالاسری کمتر

گردد، پیش از اینکه باعث کاهش سود معامله‌گران شود، پیش‌بینی می‌شود که انجام تجارت را برای دست‌اندرکاران بورس الکترونیکی بهبود بخشد. بازار جبرانی در حال حاضر جدا افتاده و در خارج از بورس اجرا می‌شود، بنابراین غیر کارآ بوده و استفاده از دلالت باعث می‌شود تا اطلاعات مربوط به قیمت نامفهوم و محدود باقی بماند. به هر حال، بورس الکترونیک موجب بهبود نقدینگی در این بازار شده و هزینه‌ها را کاهش داده و باعث گسترده‌تر شدن دسترسی به این بازارها می‌شود. بورس‌های معاملات آتی رسمی، نظیر نایمکس و یا بورس بین‌المللی نفتی لندن، ممکن است معاملات خود را به نفع این بنیادهای جدید خارج از بورس از دست بدهند. این بورس‌ها هنوز هم با استفاده از تالار بورس و مزایده آزاد، عملیات خود را اداره می‌کنند و احتمال نمی‌رود که با ارائه تجارت الکترونیک ۲۴ ساعته، به رقابت با یکدیگر پردازند. عملیات نایمکس با مقررات وضع شده از سوی کمیسیون معاملات آتی کالای آمریکا محدود می‌شود. نایمکس ادعا می‌کند که این مقررات، امتیازات رقابتی این بورس را در مقایسه با بورس‌های الکترونیکی خارج از بورس‌های رسمی کاهش می‌دهد. بورس‌هایی نظیر بورس بین‌المللی که ادعا می‌شود در خارج از چارچوب مقررات و قلمرو کمیسیون معاملات آتی کالای آمریکا قرار دارد، در زمره این رقیبان قرار دارند. در نایمکس و بورس بین‌المللی نفتی لندن، معاملات زیادی در جریان می‌باشد، اما از طریق اینترنت امکان دسترسی به سیستم‌های اصلی آن‌ها وجود ندارد. زیرا هنوز هم مقاومت‌های نهادینه شده‌ای در بین اعضای این بورس‌های رسمی باری حرکت به سوی تجارت الکترونیکی دیده می‌شود.

سال ۱۹۹۹، یکی از سالهای پر رونق بازارهای آتی بود، به طوری که در این سال قراردادهای بازار نفت خام وست‌تگزاس اینترمدیت ۵۰ درصد رشد داشت و به ۱۴۹ هزار قرارداد در روز منجر گردید. به همین سبب، انگیزه زیادی وجود ندارد تا چیزی را که موفق و جذاب می‌باشد، از لحاظ ساختار تغییر دهند. علاوه بر آن، اعضای بورس که به شغل دلالتی نیز اشتغال دارند، منافعی را از دست می‌دهند که وضعیت به همین صورت فعلی باقی بماند، زیرا برای این اعضا، جریان پول در بورس سود می‌آفریند.

هر بنیاد تجاری الکترونیکی همانند

معادل‌های خود، یعنی تالارهای مزایده بورس، فقط در صورتی می‌تواند موفق شود که بتواند حجم معاملات کافی و فراوانی را جذب نماید، تا به این ترتیب از دستکاری قیمت‌ها توسط یک معامله‌گر و یا گروه کوچکی از معامله‌گران در امان بماند. به عبارت دیگر، تعداد زیاد معاملات، نقش کلیدی دارد. معاملات خارج از بورس یا معاملات جبرانی این دو طرف، کاندیدای مناسبی برای بنیادهای الکترونیکی می‌باشند، زیرا تعداد معاملات جبرانی بسیار زیاد می‌باشد و تخمین‌ها نشان می‌دهد که سالانه، قراردادهایی با ارزش ۸۸ تریلیون دلار در این نوع معاملات منعقد می‌گردد و بسیاری از این مبادلات نیز به صورت استاندارد درآمده‌اند. تقریباً همه معاملات خارج از بورس مربوط به انرژی، به صورت سنتی از طریق دلال‌ها و به وسیله فاکس و یا تلفن انجام می‌شود و بر این اساس، همواره جا برای افزایش کارایی و صرفه‌جویی وجود دارد. در عین حال، سیستم مبتنی بر اینترنت به معامله‌گران اجازه می‌دهد تا به گستره پهناوری از اطلاعات در مورد معاملات خارج از بورس و بازارهای آتی دست پیدا کنند. این موضوع می‌تواند دست‌اندرکاران جدیدتر و کوچکتر را نیز به بازار بکشاند و فرآیند حذف واسطه‌ها را تحکیم نماید. به عبارت دیگر، مردان میانی و یا دلال‌ها را کنار بگذارد.

بورس بین‌المللی که یک بنیاد الکترونیکی می‌باشد، قرار است در نیمه دوم سال جاری (سال ۲۰۰۰) کار خود را آغاز کند و انتظار می‌رود تا با بورس‌های جا افتاده فعلی، رقابت شدیدی را آغاز کند. این بورس با حمایت سه شرکت عمده نفتی و چهار بانک سرمایه‌گذاری، می‌تواند تعداد زیادی معامله و نقدینگی برای بازارهای آتی و اختیاری ارائه دهد. هر حرکتی برای انجام معاملات آتی، مستقیماً در چالش با سیستم متصل که توسط نایمکس به نام ای-نایمکس پیشنهاد شده است، روبرو خواهد شد. این سیستم، اتاق تسویدای نیز دارد که در مقایسه با بورسهای مقررات‌بندی نشده، امتیازی برایش محسوب می‌شود. زیرا در بورسهای مقررات‌بندی نشده که سیستم تسویه ندارند، معامله‌گران کوچکتر که اعتبار کمتری دارند، دارای نقطه ضعف محسوب می‌شوند. نایمکس امیدوار است تا بی‌طرف بودن شعبه الکترونیکی‌اش نسبت به بنیاد الکترونیک، نظیر بورس بین‌المللی، جذابتر باشد، زیرا مدیریت در بورسهای الکترونیکی، نظیر بورس بین‌المللی،

توسط رقیبان تجاری که در بازار موضع‌گیری دارند، صورت می‌پذیرد. لذا هنوز در این مورد قطعیت وجود ندارد که آیا بورس بین‌المللی با حجم عظیم معاملات خود، بی‌طرفی بازار را نقض خواهد کرد یا خیر.

اکثر سایت‌های تجارت الکترونیکی به صورت B2B^(۱) است، یعنی معامله مستقیماً بین خریدار و فروشنده انجام می‌شود. یک استثنای عمده در این خصوص، انرون آن‌لاین^(۲) می‌باشد که یک سایت یک به چند^(۳) می‌باشد، به صورتی که تمام معاملات از طریق خود شرکت انرون انجام می‌شود. در حال حاضر، اغلب شرکت‌های نفت و گاز عمده حداقل در یک شرکت تجاری الکترونیکی دارای سهام می‌باشند. به هر حال براساس گزارش‌های دریافتی، شرکت اگزان هنوز راجع به سیستم امنیتی اینترنت، مبنی بر این که آیا می‌تواند به صورت کامل از اطلاعات این شرکت محافظت کند یا خیر، شک و تردید دارد. زیرا شرکت اگزان در مورد تحولات تکنولوژیک بسیار محافظه‌کار است و تنها شرکت عمده نفتی است که از بازارهای کاغذی برای تأمین وضعیت خود استفاده نمی‌کند و به جای این کار، بر حجم عملیات فیزیکی خود متکی است و از این طریق در مقابل نوسانات قیمت خود را تأمین می‌کند.

خرید الکترونیکی

خرید کالا و خدمات، یکی از اولین بخش‌های صنعت انرژی است که در راه تکنولوژی جدید الکترونیکی قدم برداشته است. شرکت‌های جدید تأسیس با شور و هیجان می‌گویند که آن‌ها کاری به جز خرید و فروش توسط اینترنت انجام نمی‌دهند. معنی سخن آن‌ها این است که در واقع، ما شاهد رشد شرکت‌های نفتی مجازی هستیم که هیچگاه با نفت خام و فرآورده فیزیکی سروکار ندارند، اما سود خود را از آنجا به دست می‌آورند، به طوری که شرکت‌های دیگر را قادر می‌سازد تا به صورت کارآتر و با صرفه‌جویی بیشتری در هزینه‌ها فعالیت کنند. این نوع تجارت، می‌تواند ارتباط بین شرکت‌های نفتی و شرکت‌های کاربردی آن‌ها را تغییر دهد. در گذشته، شرکت‌های کاربردی (تهیه‌کننده ملزومات و خدمات) در مذاکرات دست بالا را داشتند، اما اکنون تجارت الکترونیک با امکان دادن به خریداران برای همکاری با یکدیگر و پایین آوردن قیمت‌ها از طریق مزایده معکوس در اینترنت، تراز قدرت را

برهم خواهند زد. این فرآیند، شامل این پدیده است که از تعداد زیادی از شرکت‌های کاربردی خواسته می‌شود تا به طور همزمان و متصل پیشنهادهای خود را ارائه دهند و به خریداران این فرصت را بدهند که به دنبال ارزانترین گزینه باشند. امکان صرفه‌جویی هزینه در صنعتی که سالانه ۲۰۰ میلیارد دلار کالا و خدمات خریداری می‌کند، بسیار زیاد می‌باشد. به طوری که شرکت شورون تخمین می‌زند، صنعت نفت و گاز می‌تواند به طور متوسط ۱۰ درصد از هزینه‌های سالانه خود را از طریق خرید الکترونیک صرفه‌جویی کند و حتی در برخی از شرکت‌ها، صرفه‌جویی‌ها می‌تواند از این مقدار هم بیشتر باشد. شرکت بی‌پی آموکو نیز قصد دارد، تا پایان سال، با استفاده از سیستم‌های مبتنی بر اینترنت، ۹۵ درصد از خریدهای خود را انجام دهد و تخمین می‌زند که به این ترتیب می‌تواند تقریباً تا یک چهارم از هزینه ۵ میلیارد دلاری خود را از این طریق صرفه‌جویی کند. کاهش دادن هزینه‌های کاربردی، تنها منبع صرفه‌جویی‌های بالقوه به حساب نمی‌آید. در این راستا، بسیاری از سیستم‌های اینترنتی در حال حاضر روش‌هایی را برای کاهش هزینه‌های بالاسری ارائه می‌دهند که در فرآیند سفارش‌ها و انعقاد قراردادها وجود دارد. شرکت ترانس‌کو که شرکت توزیع گاز انگلستان می‌باشد، تخمین می‌زند که می‌تواند هزینه معاملات یک سفارش را که به ۷۰ پوند بالغ می‌شود، از طریق سیستم خرید الکترونیکی به ۸ پوند کاهش دهد.

یکی از جالبترین تحولات اخیر در این زمینه، شکل‌گیری تجارت اینترنتی در سراسر صنعت می‌باشد که از طریق دروازه‌های بورس مشترک انجام می‌شود. این پدیده می‌تواند شرکت‌ها را از سراسر صنعت، در یک بازار الکترونیکی گرد هم آورد، جایی که آن‌ها می‌توانند با هم جمع شده و به خرید و فروش کالا و خدماتی که به تمام بخش‌های صنعت مربوط می‌شود، بپردازند. در اینجا نیز صنعت نفت با تأخیر، در پشت سر سایر بخشها، نظیر صنایع اتومبیل‌سازی و صنایع داروسازی قرار دارد، جایی که دروازه‌های خرید در بین شرکت‌ها کاملاً باز است. یک گروه متشکل از ۱۴ شرکت از بزرگترین شرکت‌های نفتی، اخیراً اعلام کردند که یک دروازه بورس برای خرید در بخش پایین‌دستی پالایش، خرده‌فروشی و پتروشیمی به راه انداخته‌اند. این گروه شامل شرکت‌های بی‌پی آموکو، شل کونوکو، ریپسول، استات اویل

و توتال فینا الف می‌شود که سالانه ۱۲۵ میلیارد دلار خرید می‌کنند. این بورس جدید به شرکت کنندگان آن در مقابل کارپردازان، قدرت چانه‌زنی چشمگیری می‌دهد. علاوه بر آن، این بورس آن چنان طراحی شده است که به استناد دارد کردن تصمیمات خرید در بین بخشهای مختلف هر شرکت، موجب بهبود کارایی نیز می‌شود.

به هر حال، کمیسیون تجارت فدرال نسبت به دروازه بورس مشتری که بین کارخانجات اتومبیل‌سازی فورد، جنرال موتورز و کرایسلر تشکیل شده است، اظهار علاقه نموده است. این علاقه نشان می‌دهد که شرکت‌ها ممکن است بتوانند برخلاف قوانین ضد تراست آمریکا اقدام نمایند و با یکدیگر جمع شوند، تا هزینه‌هایشان را کاهش دهند. کمیسیون تجارت فدرال، در حال حاضر سرگرم تحقیق در مورد این موضوع است که آیا رقابتی در بین این کارخانجات عمده اتومبیل‌سازی در جریان است یا خیر، در عین حال که این ملاحظه نیز وجود دارد که اندازه و نفوذ این دروازه مشترک، ممکن است آن را به یک انحصار مجازی تبدیل نماید. صنعت نفت نیز بدون تردید، منتظر نتیجه تحقیقات کمیسیون تجارت فدرال می‌باشد. دروازه خرید که اخیراً شکل گرفته است، به صورت مستقل در مالکیت یک شرکت قرار خواهد گرفت و محدوده فعالیت آن شرکت‌هایی خواهد بود که مالک آن می‌باشند.

در اولین نگاه، چنین به نظر می‌رسد که اگر شرکت‌های خرید از رشد خرید الکترونیکی بیشترین سود را ببرند، شرکت‌های کارپرداز نیز به هر حال می‌توانند با تغییر در روشهای سنتی تجارت خود، از این پدیده سود ببرند. اینترنت، به شرکت‌های کارپرداز این امکان را می‌دهد تا به اطلاعات ارزشمندی در مورد عملیات مشتریان خود دست پیدا کنند. برای مثال، می‌توانند دریابند که آن‌ها درصدد خرید چه چیزهایی می‌باشند و آن را در چه مقادیری نیاز دارند و در چه برهه زمانی آن را می‌خواهند و بنابراین، می‌توانند حرفه خود را به اندازه نیاز خریداران تنظیم نمایند. منافع احتمالی که این کار می‌تواند داشته باشد، شامل نگهداری ذخیره کالای کمتر به دلیل آگاهی از وضعیت تقاضا در آینده و توانایی تضمین قراردادهای بزرگتر از طریق ارتباطات نزدیکتر است. بنابراین، در حالی که تجارت الکترونیکی در بخش بالادستی صنعت نفت، موضوع کاهش و صرفه‌جویی در هزینه‌ها را مورد توجه قرار می‌دهد، در بخش پایین دستی

سیستم مبتنی بر اینترنت

به معامله‌گران

اجازه می‌دهد

تا به گستره پهنای

از اطلاعات

در مورد معاملات خارج از بورس

و بازارهای آتی

دست پیدا کنند

نیز با مینا قرار دادن نظرات مشتریان، می‌تواند منافع سرشاری را به صورت افزایش درآمد ایجاد کند. شرکت‌های الکتریسته و گاز جلوتر از صنعت نفت در این زمینه فعالیت می‌کنند، زیرا مقررات زدایی این صنایع در سال جاری سبب تشدید این روند در اروپا شده است. دسترسی به اینترنت به مشتریان این امکان را می‌دهد تا عرضه کنندگان گاز و با الکتریسته را انتخاب کنند و از تسهیلاتی که سرویس‌های متصل در اختیار آن‌ها می‌گذارند، مانند کنترل کردن و پرداخت صورت حسابها استفاده کنند.

تحولات آینده

نیروی بالقوه سیستم‌های مبتنی بر اینترنت برای تغییر دادن شیوه‌هایی که شرکت‌ها عمل می‌کنند، در ابتدای شناخت قرار دارد و نیروهای آن هنوز به طور کامل شناسایی نشده‌اند. در حال حاضر، عاملی که گسترش و استفاده از اطلاعات زمانی واقعی، مانند قیمت‌ها، سطوح ذخیره‌سازی، عملیات پالایشگاهی و غیره را محدود می‌سازد، ظرفیت شبکه‌های ارتباطات دور می‌باشد. در طی یک یا دو سال آینده، قرار است عرض باند یعنی اندازه کانالی که از طریق آن اطلاعات جریان پیدا می‌کند، به سرعت گسترش یابد و این عمل با استفاده از کابل‌های فیبر نوری انجام خواهد شد. شرکت‌هایی که بتوانند به یک عرض باند جهانی و قابل اعتماد دست پیدا کنند که مقادیر عظیم اطلاعات الکترونیکی را منتقل می‌سازد، قادر خواهند شد تا انقلابی در شیوه کارشان ایجاد نمایند.

یکی از پیشرفت‌هایی که قابل توجه خواهد بود، در زمینه انتقال فیلم‌های ویدیویی، در اشکال و نمودارها اتفاق خواهد افتاد. این

موضوع به گروه‌های کاری اجازه می‌دهد تا در نقاط مختلف جهان، برای کار بر روی پروژه‌ها به طور همزمان با یکدیگر همکاری کنند. برای مثال، مهندسان حفاری بر روی یک سکوی حفاری در دریای شمال، می‌توانند نمودارهای لرزه‌نگاری را با همکاران خود در لندن و یا هوستون همزمان نگاه کنند و در مورد آن‌ها بحث کنند و همگی به طور مستمر و همزمان، برنامه‌های حفاری را بررسی نمایند. منافع مشابهی نیز می‌تواند برای بخش پالایش و در مجموع بخش پایین دستی مطرح گردد. توانایی مطالعه فوری داده‌های عملیات انجام شده در زمان واقعی، شاید یکی از تحولات جذاب و چالش برانگیز شرکت‌های نفتی باشد که اکنون با آن مواجه می‌شویم.

اهمیت دستیابی به کانالهای ارتباطات دور در معامله‌ای که اخیراً شرکت انرون آن لاین در مورد عرض باند انجام داده است، مشهود می‌باشد. این قرارداد به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا دستیابی به ظرفیت شبکه‌های پر سرعت را خریداری کنند و در عین حال، انتقال قابل اعتماد اطلاعات ویدیویی و گرافیکی را برای آن‌ها فراهم می‌آورد. در حال حاضر، این قرارداد فقط در آمریکا عرضه می‌شود، اما براساس اظهارات شرکت انرون، به زودی شامل انگلستان و سایر مناطق اروپایی نیز خواهد شد.

کاهش محدودیت‌های نظارتی

وضعیت نظارت بر معاملات نفتی متصل، همچنان مبهم می‌باشد و این ابهام در آمریکا بیشتر احساس می‌شود. در این کشور، بحث شدیدی جریان دارد که آیا حیطه قضایی فعلی می‌تواند معاملات الکترونیکی را نیز دربر بگیرد یا خیر؟ هم‌اکنون بورس نامکس نیز وارد این مشاجرات شده است و ادعا می‌کند، چنانچه معاملات آتی که هم‌اکنون در یک بورس قانونمند عمل می‌شود در بازاری که معاملات جیرانی و سایر معاملات خارج از بورس انجام می‌شود، مطرح گردند، این بازارها دچار نقص خواهند شد. زیرا این معاملات از شمولی نظارت قانونی خارج خواهند شد، همچنان که معاملات جیرانی و سایر معاملات خارج از بورس واقعاً از تحت نظارت قانونی خارج می‌باشند.

معاملاتی که در آمریکا توسط ابزارهای مالی صورت می‌گیرد و یا به صورت فیزیکی از طریق بورس‌های شناخته شده انجام می‌شود، تحت پوشش قانون بورس کالاهای مصرفی و ملحقات

آن قرار دارد. اولین هدف از این قانون، اطمینان بخشیدن نسبت به این موضوع است که از هر سرمایه‌گذاری در مقابل هرگونه کلاهبرداری و دستکاری قیمت‌ها توسط نهادهای بزرگ مسلط بر بازار حفاظت می‌شود و اطلاعات مربوط به قیمت‌ها و مبادلات در این بازارها که نقش کشف قیمت را بر عهده دارند، آزادانه در اختیار همه قرار می‌گیرد. اختیارات قانونگذاری بورس‌های تجاری بر عهده کمیسیون معاملات آتی کالا قرار داده شده است. اگرچه این مقررات فقط در داخل آمریکا اجرا می‌گردد، اما مستقیماً بورس‌های تجاری را در نقاط دیگر جهان نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد، زیرا بازار آمریکا نقش مسلط را در جهان دارا می‌باشد. به ویژه اگر قرار باشد که شرکت‌های آمریکایی نیز در بورس الکترونیکی که به صورت جهانی اداره می‌شود، فعالیت کنند، ناچارند تا تأییدیه مقررات کمیسیون معاملات آتی آمریکا را نیز کسب نمایند.

از سال ۱۹۹۲، کنگره آمریکا متوجه شد سازوکارهای تجاری می‌تواند سریعتر از مقررات تحول پیدا کند و مقررات موجود نمی‌تواند با سرعت کافی برای پوشش دادن این تغییرات عمل نماید، بنابراین در یک حرکت دوراندیشانه، با تصویب قانون عملیات معاملات آتی به کمیسیون معاملات آتی این اختیار را دارد تا برخی از انواع غیر مشخص انتقالات را از کلیه مقررات قانون بورس کالا، معاف نماید (البته به غیر از معاملاتی که با کلاهبرداری و یا دستکاری کردن بازار انجام می‌شود). براساس مقررات مزبور، این معافیت تا زمانی که تشخیص داده شود به نفع عامه می‌باشد، ادامه می‌یابد. علاوه بر آن، کنگره از کمیسیون معاملات آتی کالا خواست تا صریحاً معاملات جبرانی دوجانبه و یا همان معاملات خارج از بورس را از قانون بورس کالا معاف کند و بر این اساس، کمیسیون ماده‌ای را به مقررات خود اضافه کرد (که به عنوان بند ۳۵ شناخته می‌شود) و کلیه معاملات جبرانی دوجانبه را از شمول مقررات معاف نمود، زیرا:

- این معاملات استاندارد نمی‌باشند.
- این معاملات زیر نظر اتاق تسویه متمرکز قرار ندارند، یعنی هر طرف خطرات مالی خود را تحمل می‌کند.
- معاملات از طریق بورس انجام نمی‌گردد. نظارت قانونی نسبتاً ناچیزی که بر بازار خارج از بورس اعمال می‌گردید، باعث شد تا این بازار به سرعت شکوفا شود و بدون هیچ گونه

دخالت و نظارتی، معاملات جدید در این بازار رونق بگیرد. در پایان سال ۱۹۹۹، ارزش تخمینی قراردادهای خارج از بورس، توسط بانک تصفیة بین‌المللی در سطح ۸۸ تریلیون دلار تخمین زده شده بود و تقریباً تمام این معاملات (۹۹ درصد) در معاملات اشتقاقی مالی خلاصه می‌شد، مانند معاملات جبرانی که در مورد نرخ مبادله ارزها و یا نرخ بهره انجام می‌گرفت و به دلیل اینکه هیچگونه بازار فیزیکی در این معاملات مطرح نبود، بنابراین مخاطرات زیادی از این ناحیه بازار را در تنگنا قرار نمی‌داد.

توسعه بورس‌های الکترونیک، زمینه قانونگذاری را کاملاً تغییر داده و مجموع بازار خارج از بورس را دچار ابهام نموده است، به صورتی که هم شرکت‌ها و هم قانونگذاران مترصد آن هستند تا هرچه زودتر تکلیف معاملات الکترونیک حل شود. به ویژه بورس‌های رسمی، مانند نایمکس این بحث را مطرح می‌کنند که استثنا کردن معاملات جبرانی از محدودیت‌های قانون بورس کالا، باعث می‌شود تا بازار خارج از بورس در مقابل بورس‌هایی که تحت نظارت کمیسیون معاملات آتی قرار دارند، از امتیاز روزافزونی برخوردار شوند.

با توجه به اینکه در برخی از موارد، هزینه‌هایی که مقررات ایجاد می‌کند از منافع به دست آمده بیشتر است، لذا بسیاری از معامله‌گران، از بازارهای آتی بورس به بازارهای بدون نظارت خارج از بورس مهاجرت می‌کنند. البته در حال حاضر، با افزایش حجم معاملات در خارج از بورس، شواهد روزافزونی وجود دارد که قراردادهای خارج از بورس حالت استاندارد بیشتری به خود می‌گیرند و براین اساس، شرط اول (استاندارد نبودن) بند ۳۵ معافیت، مورد سؤال قرار می‌گیرد. به هر حال، شرایط قراردادهای خارج از بورس اگرچه از یک شکل اصلی پیروی می‌کنند، اما با قراردادهای استاندارد که در بازار بورس آتی وجود دارد، تفاوت زیادی دارند و در موارد مهم و کلیدی، مانند مدیریت اعتبارات، همچنان قابل مذاکره می‌باشند.

بسرپایی بورس‌های الکترونیک، نظیر انرون آن‌لاین و یا بورس اینترکتیوآنتال^(۴) که یک هیئت چند جانبه برای معاملات خارج از بورس ایجاد کرده‌اند، ممکن است سازوکارهای تسویه را نیز برای مشارکت‌کنندگان در این معاملات ارائه دهند و همچنین شرط‌های بند ۳۵ را مورد

اعتراض و چالش قرار دهند. رئیس بورس نایمکس، آقای دانیل راپاپورت^(۵)، معتقد است که در حال حاضر، تفاوت اساسی بین معاملات آتی که در یک بورس رسمی معامله می‌شود و مبادلات خارج از بورس، ربطی به ماهیت این معاملات ندارد، بلکه فقط از تفاوت برخوردارهای قانونی با آن‌ها ناشی می‌شود. بسیاری از موضوعاتی که محل اظهار نظر کمیسیون معاملات آتی کالا می‌باشد، با جایگزین شدن بنیادهای الکترونیکی به جای اتاق بورس، اصلاً معنی خود را از دست می‌دهند. بنابراین، چاره کار این است که سطح مقررات مربوط به بورس‌ها را کاهش داد، نه اینکه مقررات جدیدی برای پوشش دادن معاملات خارج از بورس طراحی کرد.

پیشنهاد‌های جدید

ظهور معاملات الکترونیک آتی و خارج از بورس، ذهن قانونگذاران را به خود مشغول ساخته است. در سال ۱۹۹۸، کمیسیون معاملات آتی با انتشار گزارشی که در آن پیشنهاد داده بود معاملات اشتقاقی خارج از بورس، مانند بازارهای آتی تحت مقررات و نظارت قرار بگیرند، با مخالفت جدی کمیسیون بورس، خزانه‌داری و بانک مرکزی آمریکا مواجه شد. این برخورد، در سال گذشته با گزارشی که گروه کاری رئیس‌جمهور ارائه داد، حل شد. در این گروه کاری، نمایندگانی از خزانه‌داری، رئیس بانک مرکزی، کمیسیون معاملات آتی و کمیسیون بورس حضور داشتند. این گروه کاری توصیه کرد که وضعیت قانونی معاملات خارج از بورس با خارج کردن آن‌ها از قانون بورس کالا مشخص گردد. کمیسیون معاملات آتی به دنبال آن، پیشنهادهایی را برای چارچوب قانونی جدید در فوریه سال ۲۰۰۰ ارائه داد. این پیشنهادها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که اولاً، ابهام‌های حقوقی را که در پیرامون معاملات خارج از بورس وجود دارد، برطرف می‌کنند و ثانیاً، وضعیت نظارت و مقررات حاکم بر بورس‌های آتی را با در نظر گرفتن ماهیت کالا و پیچیدگی مشارکت‌کنندگان (یعنی اینکه آیا آن‌ها معامله‌گران سازماندهی شده‌ای هستند یا خیر) روشن می‌نمایند. کمیسیون معاملات آتی، معاملات مزبور را به سه دسته تقسیم می‌کند که هر کدام از آن‌ها با توجه به مشخصات خود، مقررات خاصی را شامل می‌شوند. این موارد عبارتند از:

بورس‌های آتی شناخته شده

بورس‌های آتی شناخته شده، همانند بورس‌های فعلی می‌باشند که کاملاً مقرارت‌بندی شده هستند و بر روی معامله‌گران (چه معامله‌گر تجاری و چه خصوصی) باز بوده و هر کالایی در آن قابل مبادله می‌باشد.

تسهیلات معامله اشتقاقی

منظور از تسهیلات معامله اشتقاقی، همان بورس‌های شناخته شده می‌باشد که دارای اتاق تسویه مرکزی بوده و نظارت کمتری بر آنها اعمال می‌شود. در اصل، این تسهیلات برای معامله‌گران تجاری و با معامله‌گران نهادی، در نظر گرفته شده و به کالاهایی اختصاص می‌یابد که حجم معاملات آنها در سطح بالایی قرار داشته باشد، لذا در معرض دستکاری قیمت توسط افراد و یا گروه‌های کوچک قرار ندارد.

تسهیلات معامله چند جانبه معاف شده

منظور از تسهیلات معامله چند جانبه معاف شده، این است که این معاملات از کلیه مقتضیات قانون بورس کالا معاف می‌باشد، مگر در صورت تعهد به عدم کلاهبرداری و عدم دستکاری بازار. این موارد معاملاتی را در بر می‌گیرد که در بین معامله‌گران تجاری در مورد کالاهای خراب نشدنی و یا با عرضه فراوان انجام می‌شود و قابل دستکاری نیز نمی‌باشند. تسهیلات معامله چند جانبه معاف شده به عنوان بازارهای خارج از مقررات کار می‌کنند و هیچ‌گونه تسهیلات تسویه مرکزی نیز ندارند.

اقتضای عمومی هر سه دسته از معاملات مزبور این است که قیمت در آنها از شفافیت برخوردار باشد تا به این وسیله وظیفه کاشف قیمت بودن این بازارها حفظ شود که این مهم یکی از اهداف اصلی کمیسیون معاملات آتی کالا می‌باشد. رئیس نایمکس معتقد است که با رشد بازارهای جبرانی و استاندارد شدن آنها، نقش کشف قیمت نیز برای آنها اثبات خواهد شد، به همین دلیل این معاملات نیز می‌باید تحت نظیر کمیسیون معاملات آتی قرار بگیرد. ولی به هر حال، سایر تحلیل‌گران با این عقیده موافق نیستند و معتقدند، معاملات اشتقاقی چیزی به جز ابزاری برای پیگیری روند قیمت‌ها نمی‌باشد و هیچ نقشی در تعیین قیمت‌ها برعهده ندارند. اما بورس‌های آتی آمریکا قادر خواهند بود تا ترکیبی از هر سه معامله را با توجه به

شرکت شورون

تخمین می‌زند،

صنعت نفت و گاز

می‌تواند به طور متوسط

۱۰ درصد از

هزینه‌های سالانه خود را

از طریق خرید الکترونیک

صرفه جویی کند

کالاهای مورد معامله و ماهیت مشارکت‌کنندگان به کار گیرند. این موضوع به آنها انعطاف بیشتری می‌دهد و این فرصت را در اختیار آنها می‌گذارد تا به صورت کاراتری با بورس‌های الکترونیکی که تحت مقررات قرار ندارند، رقابت نمایند. البته چارچوب جدید با معافیت قراردادهای جبرانی دو جانبه که براساس بند ۳۵ انجام می‌شوند، کاری ندارد.

علاوه بر آن، پیشنهاد مزبور می‌گوید که چنین مبادلاتی می‌تواند بدون نقض شرایط معافیت، تسویه شوند و به اتاق‌های تسویه اجازه می‌دهد تا جدا از بورس و یا بنیادهای تجاری عمل کنند. سال گذشته نیز به سیستم تسویه معاملات مالی جبرانی در اتاق تسویه لندن اجازه داده شد تا خارج از مقررات فعالیت کند. در مقابل بخشیدن این معافیت، کمیسیون معاملات آتی کالا چنین موضع‌گیری کرد که معاملات جبرانی که توسط اتاق تسویه معاملات جبرانی تسویه می‌گردند، به این دلیل که از طریق بورس مبادله نشده‌اند، به اندازه کافی با معاملات آتی تفاوت دارند و به همین دلیل شایستگی معافیت از مقررات را دارند.

به هر حال، وضعیت بورس‌های معاملات خارج از بورس هنوز نامشخص است. زیرا شرایط معافیت برای مبادلات نوع سوم که قبلاً بیان شد (تحت عنوان تسهیلات مبادله چند جانبه معاف شده)، هنوز تعیین نشده است. تمامی معاملات اشتقاقی مالی، مانند مبادلات جبرانی نرخ بهره و ارزهای خارجی مشخصاً از شمول مقررات معاف می‌شوند، زیرا بازار فیزیکی مربوط به آنها وجود ندارد. کمیسیون معاملات آتی کالا، این اختیار را دارد تا به معاملات اشتقاقی غیر مالی نیز معافیت اعطا

کند، به شرط آنکه تعداد معاملات به اندازه کافی زیاد باشد تا بتواند از دستکاری قیمت‌ها جلوگیری کند و همچنین فقط معامله‌گران تجاری در آن وارد شوند. براساس چارچوب جدید، نایمکس می‌تواند شعبه‌های جدیدی برای تسهیلات مبادله چند جانبه برای معاملات خارج از بورس ایجاد کند که تحت شمول مقررات نیز نباشد، اما هر تلاشی برای ارائه تسویه ممکن است منجر به تدوین مقررات گردد. موضع‌گیری هیئت‌های جدید بورس اینترنتی نیز در این خصوص هنوز نامشخص است.

سنای آمریکا قرار است تا در سال جاری به بررسی لایحه پیشنهادی بپردازد. اگر این لایحه تصویب شود، معافیت اعمال شده در مورد معافیت معاملات اشتقاقی مالی از شمول قانون بورس و کالا به سایر موارد معاملات خارج از بورس نیز سرایت داده می‌شود که شامل انرژی نیز خواهد شد. علاوه بر آن، این لایحه پیشنهاد می‌کند، این معاملات ممکن است از طریق بورسهای الکترونیکی و با سازوکار تسویه خاص خود انجام بگیرد، بدون آنکه نیاز به نقض مقررات کمیسیون معاملات آتی مطرح گردد. براین اساس، کلیه معاملات خارج از بورس اصولاً از تحت قضاوت و نظارت کمیسیون معاملات آتی بیرون خواهد آمد و سه شرط استاندارد بودن، اتاق تسویه و معامله در بورس که شرایط استثنا شدن در بند ۳۵ بود، برجسته خواهد شد.

منبع:

تجارت الکترونیکی، انقلابی در تجارت نفت، CGES، مه-ژوئن ۲۰۰۰.

پی‌نوشت:

1. Business to Business
2. Enron online
3. One- to Many Site
4. Inter continental Exchange
5. Daniel Rappaport

جمع‌بندی

همان‌طور که در مقاله «تجارت الکترونیک انقلابی در تجارت نفت» آمده است، این شاخه از بازرگانی به سرعت رو به رشد است. با توجه به این که صنعت نفت در کشورمان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و این اهمیت تمامی دست‌اندرکاران نفتی را بر آن می‌دارد که نسبت به تمامی تحولات جدید حساسیت داشته تا بتوانند منافع کشورمان را با استفاده از دست‌آوردهای جدید حداکثر نمایند، به نظر می‌رسد استفاده از تجارت الکترونیکی در صنایع نفتی کشورمان در ابعاد زیر قابل بررسی و مطالعه باشد:

- به کارگیری تجارت الکترونیکی در صادرات و واردات فرآورده‌های نفتی
- به کارگیری تجارت الکترونیکی در خرید کالا و ملزومات و تجهیزات مورد نیاز صنعت نفت
- ارائه خدمات و همچنین خرید خدمات نفتی از طریق تجارت الکترونیکی
- استفاده از تجارت الکترونیکی جهت اعلام مناقصه‌های اکتشاف و توسعه ذخایر نفت و گاز

ضمیمه ۱- برخی از وب سایت‌های تجارت الکترونیکی و اطلاعاتی در زمینه انرژی

Trading	Procurement/Actions	Databases
WWW.altranet.com	WWW.energy24.com	WWW.cera.com
WWW.BrentBroker.com	WWW.energyportal.com	WWW.energyguide.com
WWW.buyenergyhere.com	WWW.energyprism.com	WWW.firstsourceenergy.com
WWW.buyenergyonline.com	WWW.energyner.com	WWW.noenergy.com
WWW.e-Nymex.com*	WWW.eoifield.com	WWW.the-eic.com
WWW.enrononline.com	WWW.petroleumplace.com	
WWW.Fuelspot.com	WWW.NetworkOil.com	Bunker/Marine Fuels
WWW.HoustonStreet.com	WWW.PennNet.com	WWW.bunkerworld.com
WWW.IntercontinentalExchange.com*	WWW.TheOilSite.com	WWW.OceanConnect.com
WWW.Pepex.com	WWW.worldoil.com	WWW.LevelSeas.com
WWW.Petrocosm.com		
WWW.Petrolplus-oil.de		
WWW.RedMeteor.com		
WWW.Tradecapture.com		

Source: Reuters,others

* Not Yet active.